

Călătorie prin duhul României 4

Preot Gh. Calciu

De la Iași ne-am întors iarăși la Sf. Mânăstire de la Petru Vodă, care a devenit pentru noi un fel de adăpost de noapte. Participam la slujbe până după miezul nopții, mergeam la culcare și dimineța plecam cu mașina să vizităm mânăstirile din zonă.

La Dragomirna am încercat un sentiment de putere spirituală și materială. Am văzut zidurile solide, turnurile de apărare, crenelurile și interstițiile din ziduri pe unde se putea trage cu flintele în dușmani. Mânăstirea pare o cetate care își așteaptă apărătorii împotriva năvălitorilor păgâni. În decursul istoriei sale sbuciumate, mânăstirea a fost arsă de mai multe ori și refăcută. Si astăzi stă ca o mânăstire-soldat, într'un post înaintat, gata să-și pună viața pentru Hristos și Biserica Lui românească. Parcă toată țară ar sta departe, în spatele acestei mânăstiri, singura care poate apăra credința prin luptă și sacrificiu. Prietenul nostru – **State** – Dumnezeu să-l odihnească, este primul care a numit Dragomirna mânăstire soldat.

Niște Măicuțe ne-au deschis muzeul și biserica. Toate celelalte maici munceau pe undeva. Am ocolit Biserica, am intrat prin turnurile de apărare, am făcut, într'o clipă, o excursie în timp. Parcă din zare se aratau hoardele tătare pornite după pradă și vedeam umbrele plăieșilor pândindu-i și pregătindu-și flintele și arcurile pentru a-i pierde pe vrăjmai înainte de a atinge zidurile sacre ale mânăstirii.

Am coborât și am mai ocolit încă odată lăcașul sfânt. Am observat câțiva meri cu mere mici, roșii și strălucitoare în bătaia soarelui tomnatec. Am adunat câteva mere de pe jos, păreau aproape ireale. Am mușcat din ele. Aveau un gust dulce acrișor, dar, ceea ce era de mirare era faptul că aveau miezul roșu, aproape ca și exteriorul fructului. Poate era sângele vitejilor care și-au pus viața pentru salvarea Bisericii și a neamului. Stiu că lucrul acesta nu este adevărat, dar pot presupune că, printr'o credință și o înțelegere mistică a fenomenelor materiale, această transmutare este posibilă. Si îmi place să cred în ea.

La Agapia, era slujba de seară în capelă. Nu am intrat. Am vizitat numai ce era în afara capelei. Pe când mergeam spre biserica mare, am întâlnit o maicuță mai în vârstă. M'a întrebat cine sunt. Ea mergea la slujbă. I-am spus numele. Mi-a răspuns: *Am auzit eu de preacucernicia voastră. Stai, părinte, să-ți dau ceva!*

A băgat mâna adânc în buzunarul rasei cu care era îmbrăcată și a scos un flacon mic plin cu mir de nard, pe care mi l-a dat. Apoi a plecat încet spre capelă. Parcă venise din altă lume și pleca tot înspre acolo. Priveam în urma

ei până a intrat pe ușă. A fost un dar prețios. Nu pentru valoarea mirului, nici nu știu dacă este, cu adevărat, așa de scump.

Mi-am amintit de un loc din Noul Testament. Era cu șase zile înainte de Paștele iudaic. Iisus poposise în casa lui Lazăr, cel pe care îl înviase din morți și I-au făcut masă. Maria a luat o litră cu mir de nard curat, *de mult preț, a uns picioarele lui Iisus și le-a șters cu părul capului ei, iar casa s'a umplut de mirosul mirului. (Ioan 12 : 3)*

Am citit undeva despre mirul de nard din vechime. Era foarte scump, cel mai mult venea din Tibet. Se puneau, de obicei, într'un vas de alabastru cu gât lung, care se închidea la foc. Pentru a scoate mirul din vas, se spârgea gâtul vasului. Mirul trebuia consumat tot dintr'o dată, altfel se pierdea.

Parcă mi se spălaseră picioarele cu mir de nard, pentru că, așa cum a spus Iisus la Cina de Taină, și celor care sunt curați trebuie să li se spele picioarele pentru a fi curați tot. Eram eu oare curat? Sau mă muștra Domnul!

Am uitat să spun că, de la Galați am făcut un ocol pentru a vizita mormântul unui prieten de închisoare, de mare cinste. Judecătorul mă muștră pentru multele mele greseli. De aceea pun la subsolul paginii relatarea lui care mă scutește pe mine să mai greșesc, măcar la punctul acesta.* Mult mă mai ceartă domnul președinte și, cu o precizie de articol din Codul Penal, mă întoarce de la rătăcirile mele prin duhul României, la geografia reală, la numărul de kilometri și, ceea ce este mai grav din partea mea, la precizarea numelor orașelor și ale altor localități pe care eu, din nepricepere, uitare și lipsă de cunoștințe geografice le încurc cu dezinvoltură.

*Marcel are dreptate când spune că geografia e o disciplină ce nu v'a atras atenția în mod deosebit. In partea a treia din "Călătorie...", ați menționat greșit "Râmnicu Vâlcea" în loc de "Târgu Jiu". Așa că, dacă nu s'a tipărit "Buletinul" aveți timp să îndreptați eroarea (neimportantă, știu!) îmi scrie judecătorul nemitarnic. Nu a mai fost timp. Buletinul se tipărise la venirea corectării pe internet. Să fie mențiunea aceasta «erata» pentru spiritul geometric al prietenului meu Bobiță. Uneori sunt și eu meschin și vreau să-l judec pe judecător: Prietene Judecător Lucian Popescu, am scris aceasta poveste ca pe o călătorie prin **duhul României**, nu prin geografia ei.*

*Ați uitat poate să aduceți cuvântul că, înainte de a lua de la Galați drumul Mănăstirii Petru Vodă, am făcut un mic ocol prin Tara Vrancei, întru pomenirea sufletului adormitului robului lui Dumnezeu, Simion Ghinea, dintru al cărui miez eu m'am îndestulat încă în vremea trecerii sale lumești. Amintiți-vă cum am mâncat împreună în cimitirul din Vidra pere și nuci din pomii răsădiți întru prietenii noștri. Dumnezeu să-l ierte!

Poate nici nu am trecut pe la Târgul Jiului, poate nici nu am fost în România, poate numai duhul meu a cutreierat țara în lung și'n lat, poate ca ce am povestit despre o mânăstire s'a întâmplat în alta. **Litera ucide, duhul dă viață.**

Am trecut Carpații prin toate trecătorile lui și, ajunși pe pământul Ardealului – ar trebui să spun: «când Marcel și Bobiță au ajuns în pământul Ardealului» pentru că eu am dormit buștean și nu m'am trezit decât atunci când soarele Ardealului m'a bătut pe pleoape. Eram de mult în Transilvania. Am trecut prin diverse sate cu casele aliniate nemțește, cu străzi curate, cu ziduri și porți înalte și închise, cu obloane verzi priponite la zid, cu șuri de paie și cu cirezi de vite, așa cum trebuie să fie satele cu «Oameni gospodari și vii». Lăsam de o parte orașele mari și străbăteam satele românești cu suferințele lor istorice, cu bătăliile pentru dreptate și cu lacrimile iobăgiei, până am ajuns la Cluj. Aveam acolo de vizitat un prieten și un ierarh, păstrând în această relatare ordinea cronologică: Pe Radu Volcinschi și pe IPS. Bartolomeu al Clujului și al Feleacului.

Pe Volcinschi l-am găsit neschimbat: agitat, plându-mă mereu schimbări sociale și politice, complotând de dragul complotului și sperând fără a obosi vreodată că Dumnezeu își va întoarce iarăși fața către țara și poporul românesc și că va pune un sfârșit nefericirii generale a neamului nostru. Prietenii, mai ales cei tineri, îl numesc «**Unchiulețul**» pentru grija lui față de tineri și pentru statura lui mărunțică și mâncată cu necruțare de toate grijile naționale.

Aici ne-am spălat de necurățenia fizică a drunului, am mâncat gospodărește și ne-am așternut la vorbă îndelungată și potolită despre viața de închisoare, amintirile noastre de câte ori ne întâlnim între noi și cu noi, cei de altădată, astăzi măcinați de bătrânețe și de neîmpliniri și tot căutând soluții pentru durerile de azi ale neamului și pentru mântuirea noastră și a țării.

Unchiulețul ne aranjase primirea la IPS Bartolomeu. Mai fusesem la el cu doi ani înainte, tocmai când urma să-i apară BIBLIA, o traducere nouă și în condiții tehnice și editoriale atât de frumoase, încât, de la Biblia lui Serban și până la el, nu cred să mai fi fost vreun eveniment cultural atât de important. Atunci ne dăduse explicațiile zămislirii în gând și apoi în faptă a acestei vitejii a duhului prin care o nouă tălmăcire în românește a Sfintei Scripturi fusese realizată. Am explicat în altă parte cu ce muncă uriașă, și intelectuală, dar și cu osteneala fizică, cu ce rugăciuni și invocări ale Sfântului Duh fusese realizată noua traducere. Acum l-am găsit pe IPS mai destins, mai interiorizat după terminarea traducerii și a punerii ei pe piața credincioșilor.

Inalt Presfințitul era în plina activitate. Mânăstirea de metanie a Inaltului este la Nicula-Gherla. Deși numele de Gherla ne evoca tuturor celor care am trecut prin închisoare dureroase amintiri, pentru unii dintre noi, Gherla ne evocă la fel de puternic și sfânta mânăstire de care, cel puțin pe mine, mă leagă niste fire de pioșenie și de duhovnicie deosebite. Când eram profesor la seminarul din București, adevori mă duceam vara la mânăstirea Nicula-Gherla, unde era stareț părintele Cleopa Nanu, cu care ne cunoșteam din închisoare. De obicei mergeam pentru zece zile, chiar în perioada hramului. Atunci veneau pelerinii la mânăstire, în grupuri, pe jos, cu cruci și cu prapuri de la bisericile lor și, adeseori, cu preotul satului în frunte, cântând imnuri adresate Sfintei Fecioare. Locuitorii satului Gherla puneau la poarta caselor găleți cu apă și câni pentru ca pelerinii să-și potolească setea. Am făcut și eu drumul pe jos, o singură dată, de la Gherla la Nicula, cale de vreo opt kilometri, Ce dulce și rece era apa pe căldura și oboseala aceea. Ajunși la mânăstire, oamenii se așezau grupuri, grupuri, pe sate. Veneau câte 50-60 de mii de oameni. Dacă priveai grupurile din jos, spre coastă, pentru cineva din zonă, văzând hainele cu care erau îmbrăcați pelerinii, ar ști din ce zonă sunt.

În semn de pocăință spre iertare, oamenii ocoleau biserica mică de lemn în genunchi și în coate de câte 7 sau 9 ori.

Aici, la această mânăstire și-a ales IPS Bartolomeu locul de odihnă veșnică și de temporară odihnă, în cazul că va trebuie să se retragă din scaun. Când am ajuns la el, era tot transpirat de activitate: își împacheta cărțile din biblioteca personală pentru a le muta la mânăstire. Le împacheta și scria cu grijă pe fiecare cutie domeniul din care erau cărțile, pentru a le orîndui la fel și acolo.

Venirea noastră i-a dat puțin prilej de odihnă. Am vorbit îndelung despre toate subiectele care ne priveau: închisoare, problema actuală a Bisericii noastre, relația cu statul și cu lumea internațională, succesiunea patriarhală în viitor. Unchiulețul care, totdeauna este mai grabit cu concluziile, chiar înainte de a expune premisele, a întrebat:

Si cine credeți că va veni Patriarh în cazul în care...?

Dumnezeu va avea grijă, cum a avut totdeauna de Biserică și de neam.

Eu cred că cel mai potrivit ați fi Inalt Presfinția voastră.

Domnule Volcinschi, nu moare un patriarh de 88 ani ca să vină în locul lui unul de 84.

Am tăcut toți o vreme, stânjeniți. Inalt Preafințitul a chemat-o pe maică și i-a cerut să ne facă, la fiecare, câte o cafea. *Să faci din cafeaua cea bună, maică*, a glumit el spre reșezarea atmosferei normale. Iarăși s'a încălzit atmosfera, am devenit iarăși vorbăreți și nestingheriți, am discutat

mult despre Biblie și despre munca depusă de Inalt Preasfinția sa și ne-a îmbucurat ierarhul Clujului dându-ne câte o Biblie la fiecare, cu dedicație. O biblie mare, legată în roșu, o ediție bibliofilă de mare frumusețe.

Mă uitam la Inalt Presfințitul. Un bărbat nu prea înalt, foarte bine legat și musculos, de vioiciune surprinzătoare, cu o minte limpede și o argumentație imbatabilă. Mă gândeam că, așa cum era, ar fi făcut un bun Patriarh, cu duh, cu inteligență și cultură generală și teologică, cu o voce tranșantă și cumpătată, cu o prezență de adevărat patriarh din Vechiul Testament cu autoritate și dreptate.*

Ne-am despărțit. Fiecare strângeam cu dragoste la piept Biblia. Inalt Preasfințitul ne-a îndemnat să mergem la mănăstirea Nicula să vedem locuința pe care și-o pregătește, biblioteca și, mai ales, Biserica nouă care se construia. I-am sărutat mâna cu mulțumiri pentru primire. Judecătorul, (Domnul Președinte) era foarte emoționat. Iși uitase spiritul geometric, tăcea din gură și cred că dacă l-aș fi întrebat care este definiția dreptului, mi-ar fi răspuns cu «Doamne, miluiește», sau cu «Pre Stăpânul și Arhiepiscopul...»

Am plecat spre mănăstirea Nicula. (Urmare, sper, și sfârșit, în numărul viitor)

***Un alt loc de odihnă și de dragoste duhovnicească pentru mine a fost și Sf. Mănăstire Râmeți, unde duhovnic era părintele Manolache, de isprava și de vitejie duhovnicească. Am fost colegi la doctorat doi ani, apoi eu am intrat în tulburările mele cu securitatea. Mergeam la Râmeți tot așa de frecvent ca și la Nicula. Părintele Manolache a murit muncind. Era foarte harnic și foarte aspru cu penitenții. Uneori îl auzeam cum striga la cei pe care îi spovedea. Dar oamenii aceasta doreau, muștrarea ca un îndemn spre curățire. Mi-aduc aminte ca la un hram, erau acolo sute de oameni. Părintele a anunțat ca va spovedi și m'ă recomandat și pe mine. Eu eram mult mai îndurător cu penitenții, vorbesc, în general. La părintele era o coada imensă, la mine, vreo cinci penitenți, probabil cei care voiau o spovedanie comodă.**